

Ministerstvo životního prostředí

V POODŘÍ TO ŽIJE

**Závěrečný seminář projektu LIFE Osmoderma 2017
Ochrana páchníka hnědého v EVL Poodří**

**Nová Horka
18. května 2022**

Vnímání a využívání biotopů páchníka v Poodří

Historie a současnost

Přemysl Mácha

Etnologický ústav AV ČR
Ostravská univerzita

Etnologický ústav
Akademie věd ČR

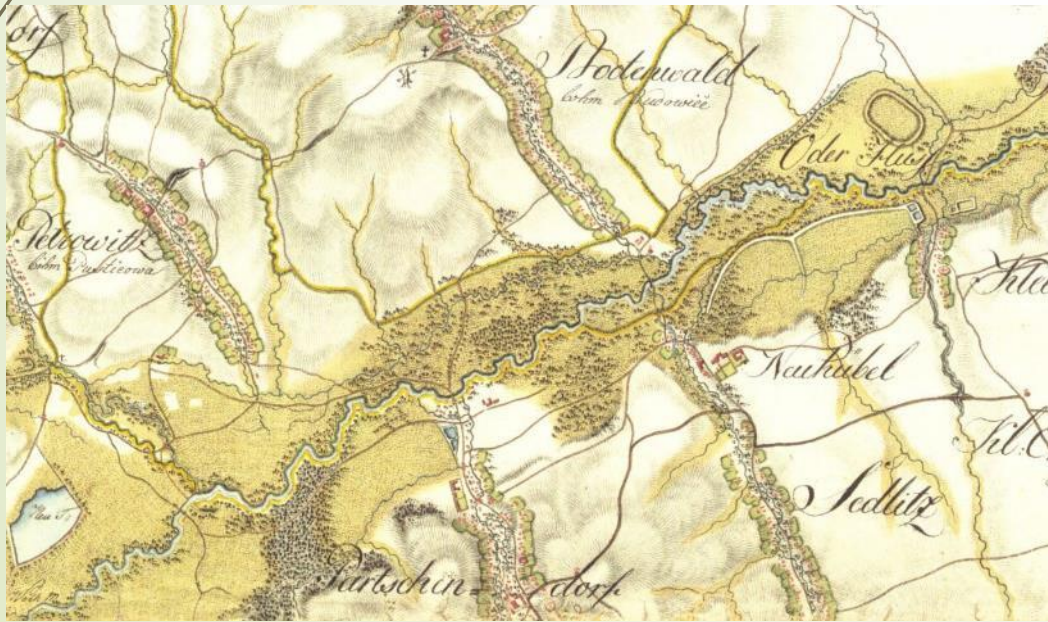

OSTRAVSKÁ
UNIVERZITA
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

Hlavní otázky

- Jak se historicky měnilo využívání a vnímání biotopů páchníka v Poodří?
- Jaké faktory ovlivňují rozšíření páchníka v současnosti?
- Jaké jsou vyhlídky páchníka do budoucnosti?

Metody výzkumu

- Archivní prameny (staré mapy, kroniky, úřední listiny)
- Letecké snímky (1937, 1950, 2018)
- Terénní výzkum (sčítání stromů)
- Dotazníková šetření (2019, 2021)

- Tým:
Lenka Tlapáková,
Radim Červenka,
Tereza Rumanová,
Markéta Kolátková aj.

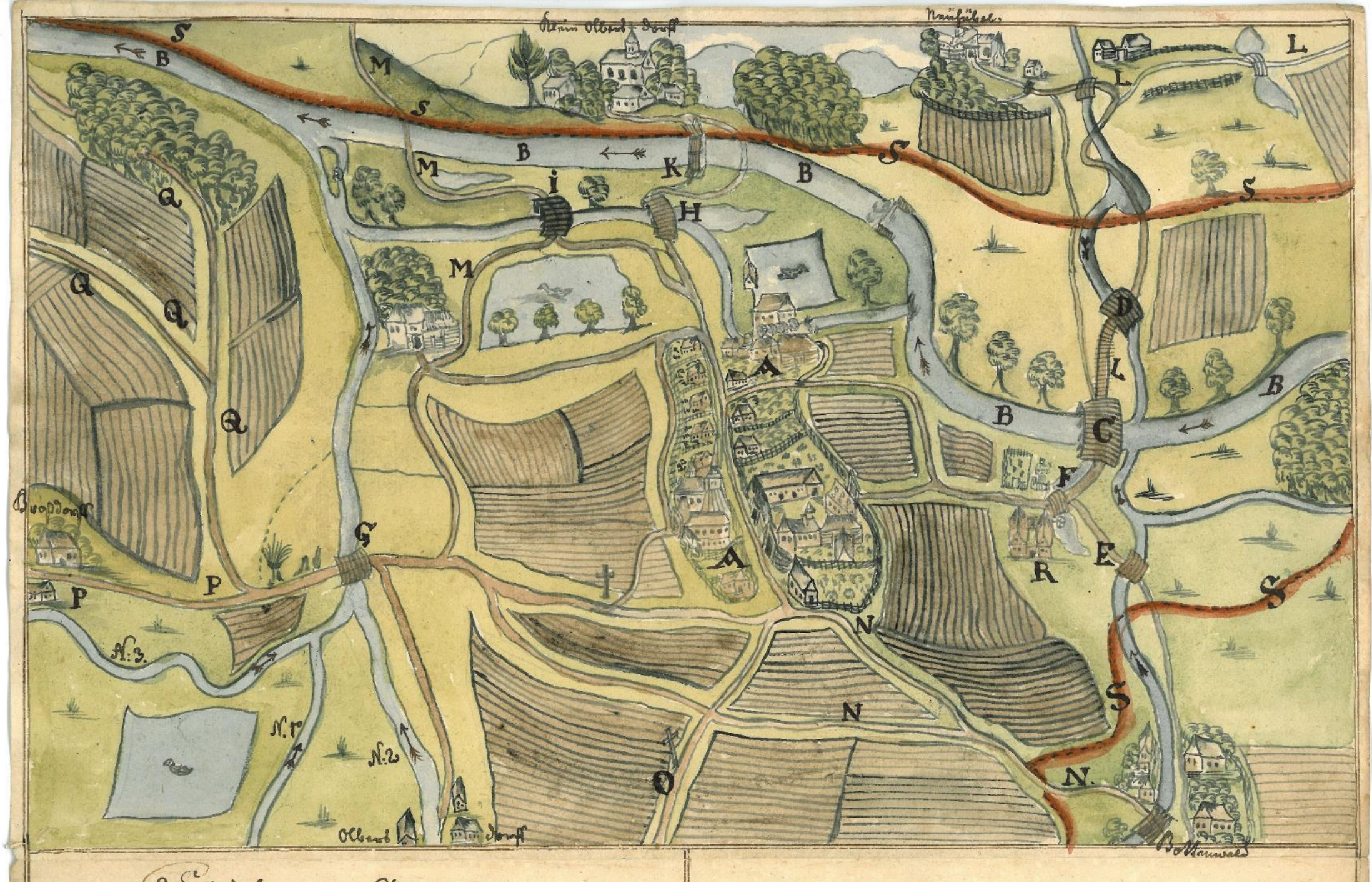
PLA

study area

0

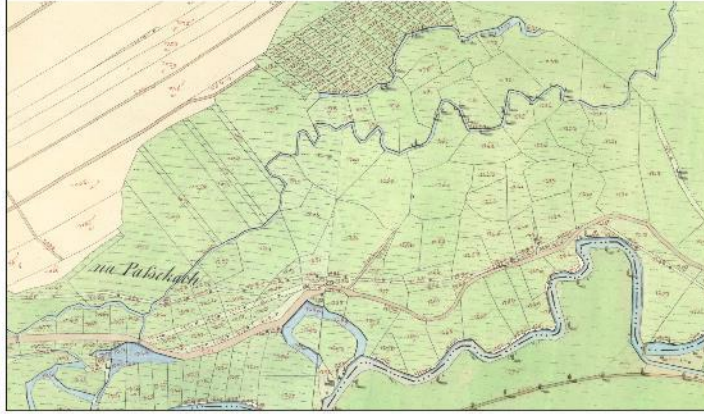
3 km

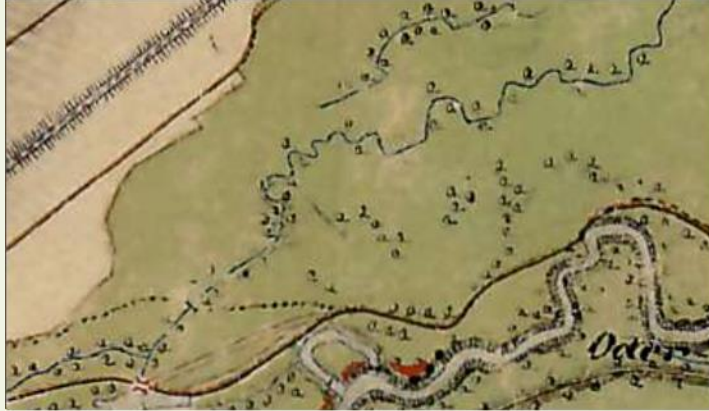
First Military Survey

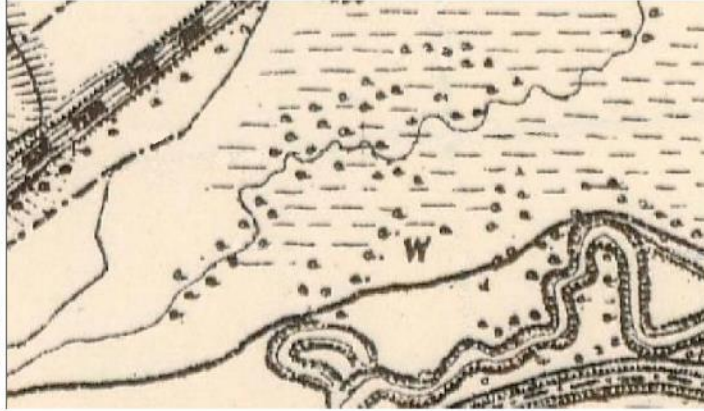
Franciscan Cadastre

Second Military Survey

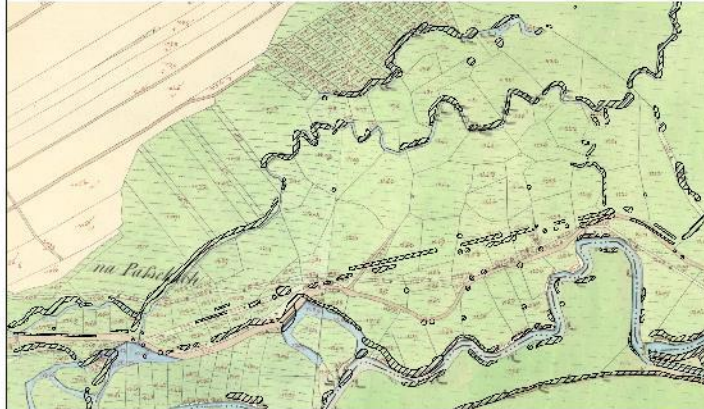
Third Military Survey

Aerial Photograph 1937

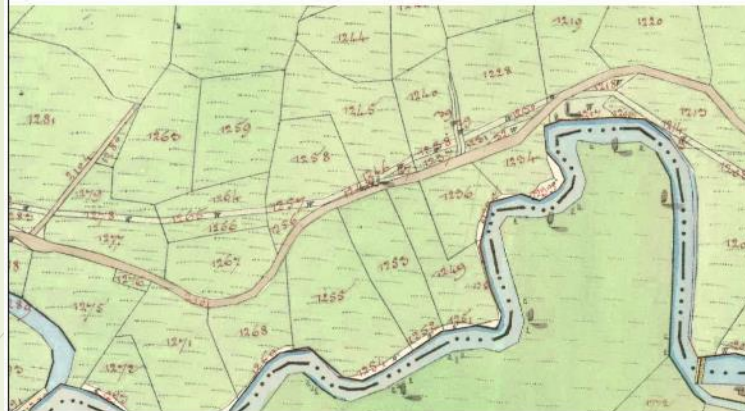

Comparison 1937/Franciscan Cadastre

▨ polygons of NFWV from 1937 ▲ 0 200 m

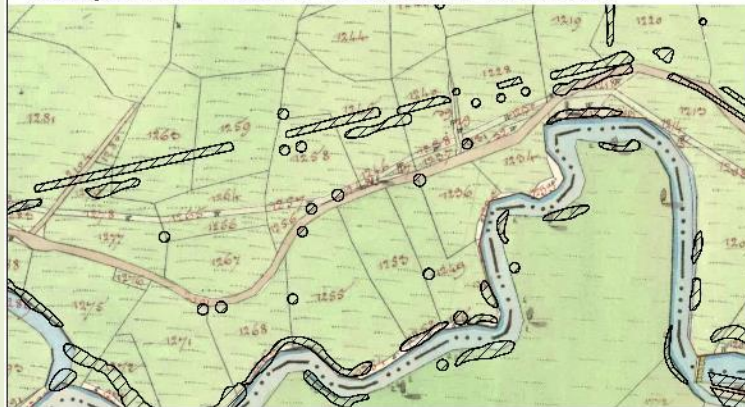
Franciscan Cadastre

Aerial Photograph 1937

Comparison 1937/Franciscan Cadastre

polygons of NFWV from 1937 0 100 m

Obecní rada ve Studénce .

Čj. 1041

Studénka, vykácení
aleje.

dne 7. dubna 1932

Státnímu památkovému úřadu

v Brně .

Na obci v roce 1926 přidělené cestě z parcelace velkostatku
Bravantice, parc. čís. 1387/2 stojící stromy/duby/ byly bez povolení
zdejšího úřadu vykáceny majiteli sousedních pozemků parc. číslo
716/2 až 717, kteří nyní tvrdí, že stromy v předělovém řízení zaplati
li a nyní bez opovědi stromy vykáceli, poněvadž na úrodě i drenážích
veliké škody od stromů trpěli.

Jelikož stromy mají zástavní právo na pozemcích a byly
bez povolení tamního úřadu vykáceny, činí obecní rada o tom příslušné
oznámení.

Starosta:

„S tím se staří obyvatelé velmi málo zaměstnali. Byla sice při každé usedlosti dosti velká zahrada, ale té se velmi málo péče věnovalo. Stromy, které se tam nacházely, byly nešlechtěné (jadrnice), kde který ze zemy vylezl, tam stál. Byly to obrovské stromy, vykazující některé stoletého i ještě většího stáří. Obyčejné druhy jabloní byly: rudlenky, panenské a jadrničky, u hrušek krmašanky a okrouhlanky, a ostatní stromy byly obyčejné švestky (slívy) a třešně. Teprve za mého otce, který u školy pěknou ovocnou školku zřídil, počaly se stromy ovocné šlechtiti.“

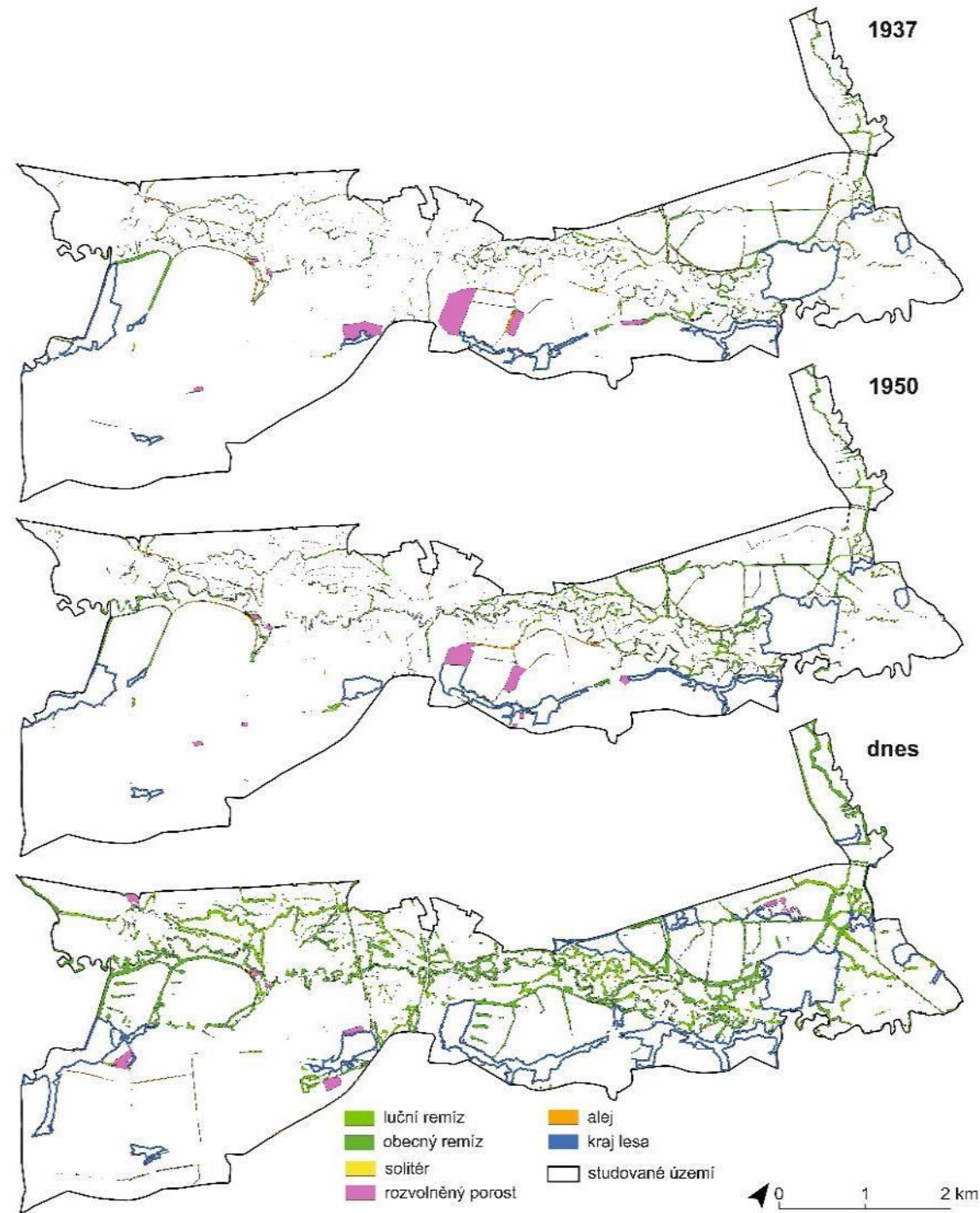
jabloní	hrušní	třešní	višně	švestek	sliv	meru- salch	broskví	vlaš. vřešín	všech druhů	rybnou	angreštu	všech keřů
v Albrechticích:												
1.935	612	332	9	1.554	328	5	5	37	4.817	919	749	1.668
v Nové Horece:												
515	129	58	6	285	113	3	3	3	1.115	766	387	1.153
v celé politické obci:												
2.450	741	390	15	1.839	441	8	8	40	5.932	1.685	1.136	2.281

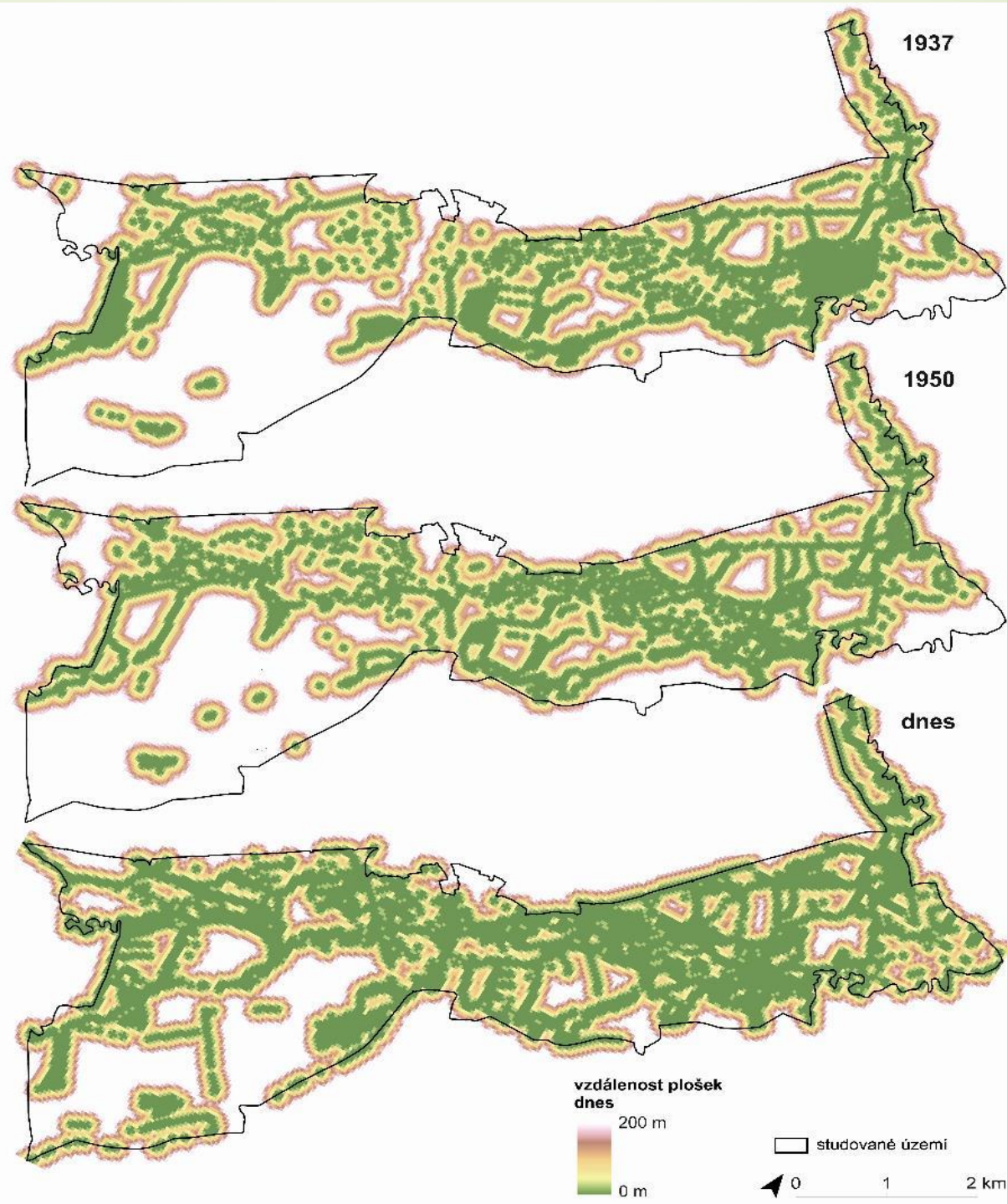

„Stovky a stovky drobných políček obklopilo v minulosti Bartošovice. Sta a sta zaplevelených a krtky a sysly proděravěných mezí spoutalo půdu. Jako těžké mříže ležely meze na polích a dusily úrodnou půdu. Po staletí bránily tyto mříže všem pokusům ulehčit těžkou rolnickou práci. Nutily zemědělce, aby zůstali při zastaralém hospodaření. Aby se svou usedlostí dědili primitivní nářadí a dřinu. Až nyní se zemědělci rozhodli, že svou půdu zbaví těchto pout. Že rozorají zbytečné meze a osvobodí tak i sami sebe.“

	1937	1950	dnes
Počet polygonů	1170	1264	972
Celková plocha (m ²)	1271221	1423422	3010105
Průměrná velikost polygonu (m ²)	1087	1126	3097
Odhad počtu stromů	16253	21747	86152
Odhad počtu stromů s dutinami	3223	3734	3798

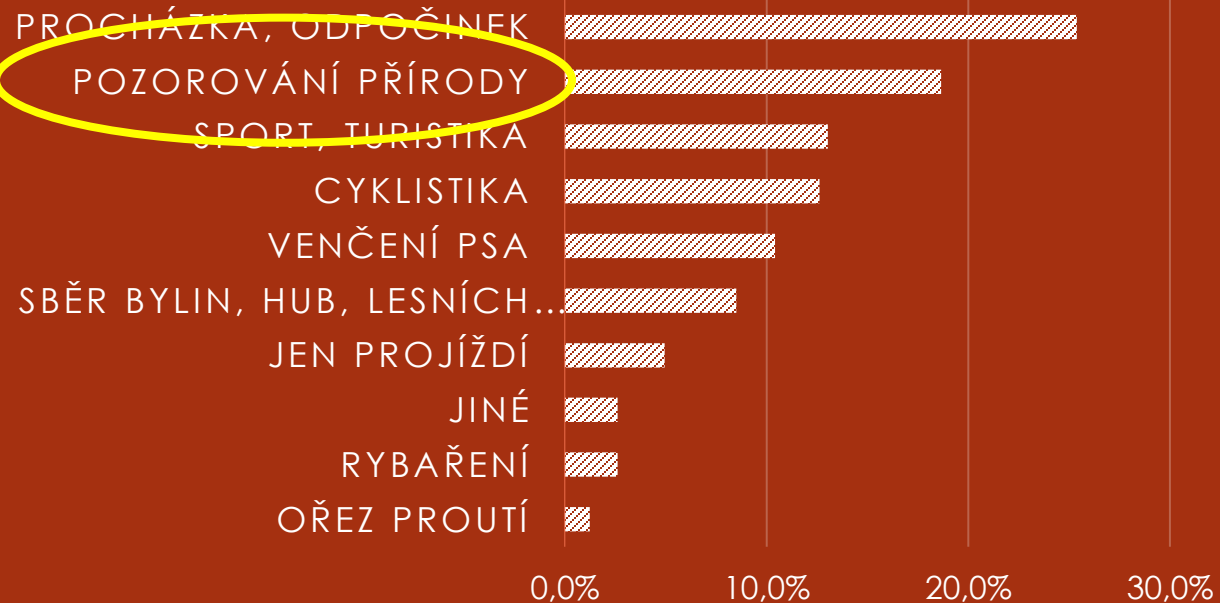

Dotazníková šetření

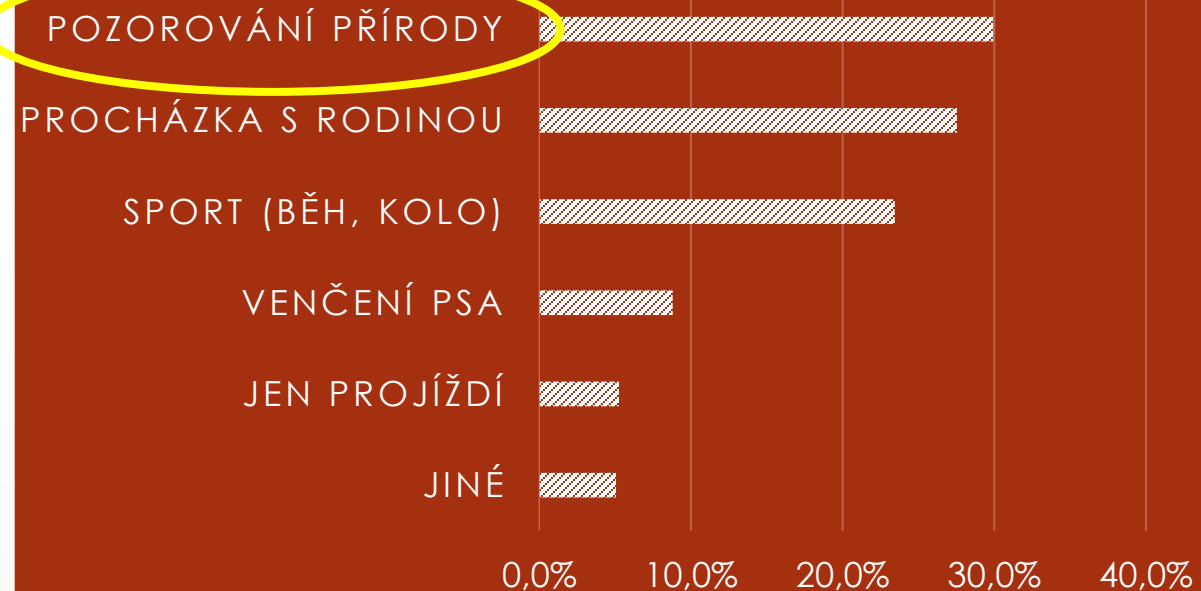
- Jaro 2019 – dotazování v domácnostech i terénu, papírové dotazníky, 20 otázek, vnímání ochrany přírody, priority ochrany, vztah k CHKO, znalost páchníka
291 respondentů, 64 % místních
- Léto 2021 – dotazování jen v terénu, papírové dotazníky, 13 otázek, vizuální doprovod, priority ochrany, vnímání starých stromů, znalost páchníka
624 respondentů, 33 % místních

Důvod návštěvy:

2019

2021

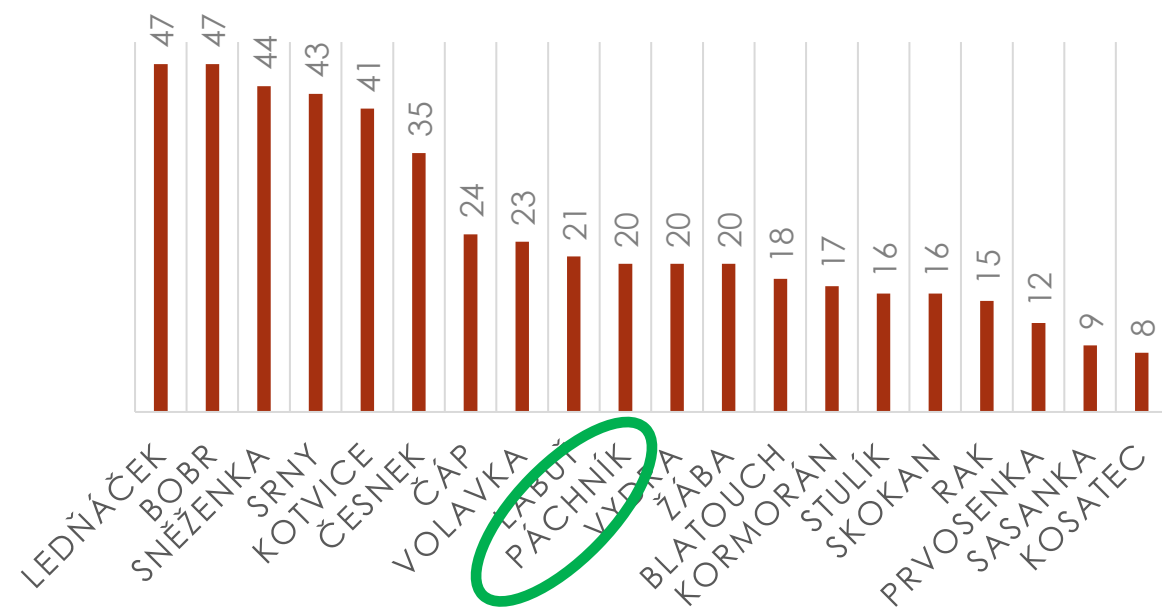

Priority ochrany:

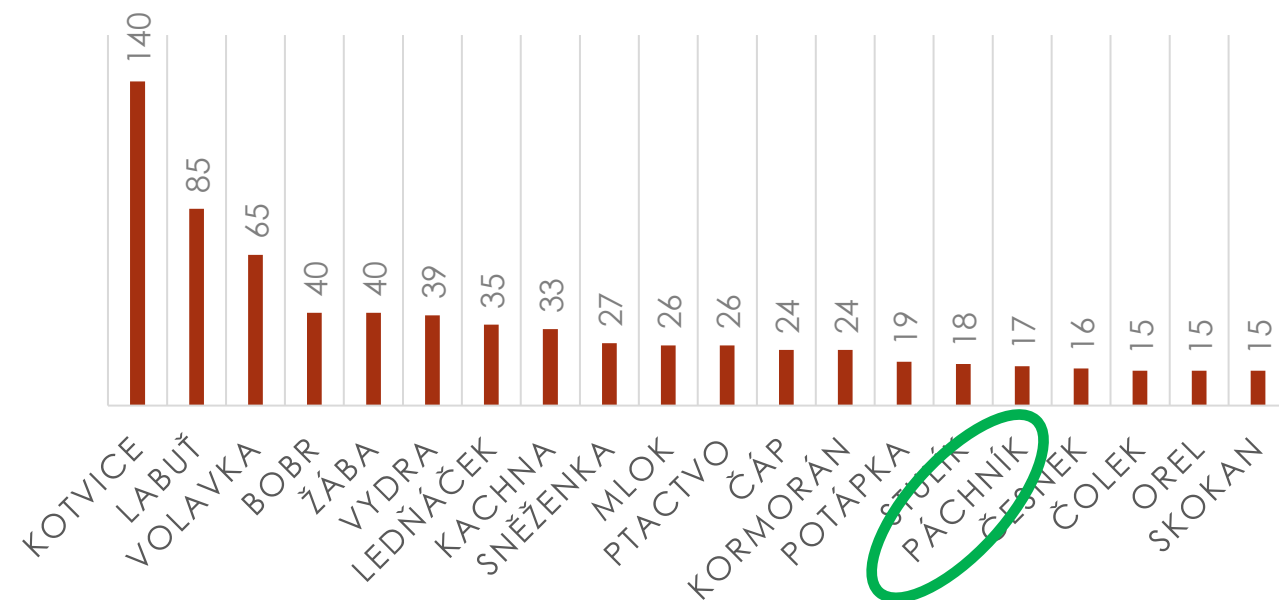
2019	2021
Přírodní vodní toky	Přírodní vodní toky
Lužní lesy	Rybníky
Rybníky	Ptáci
Architektura a krajinný ráz	Rostliny
Staré stromy	Lužní lesy
Ptáci	Jiná zvířata
Louky	Staré stromy
Jiné	Louky
	Architektura a krajinný ráz
	Jiné

Chráněné druhy:

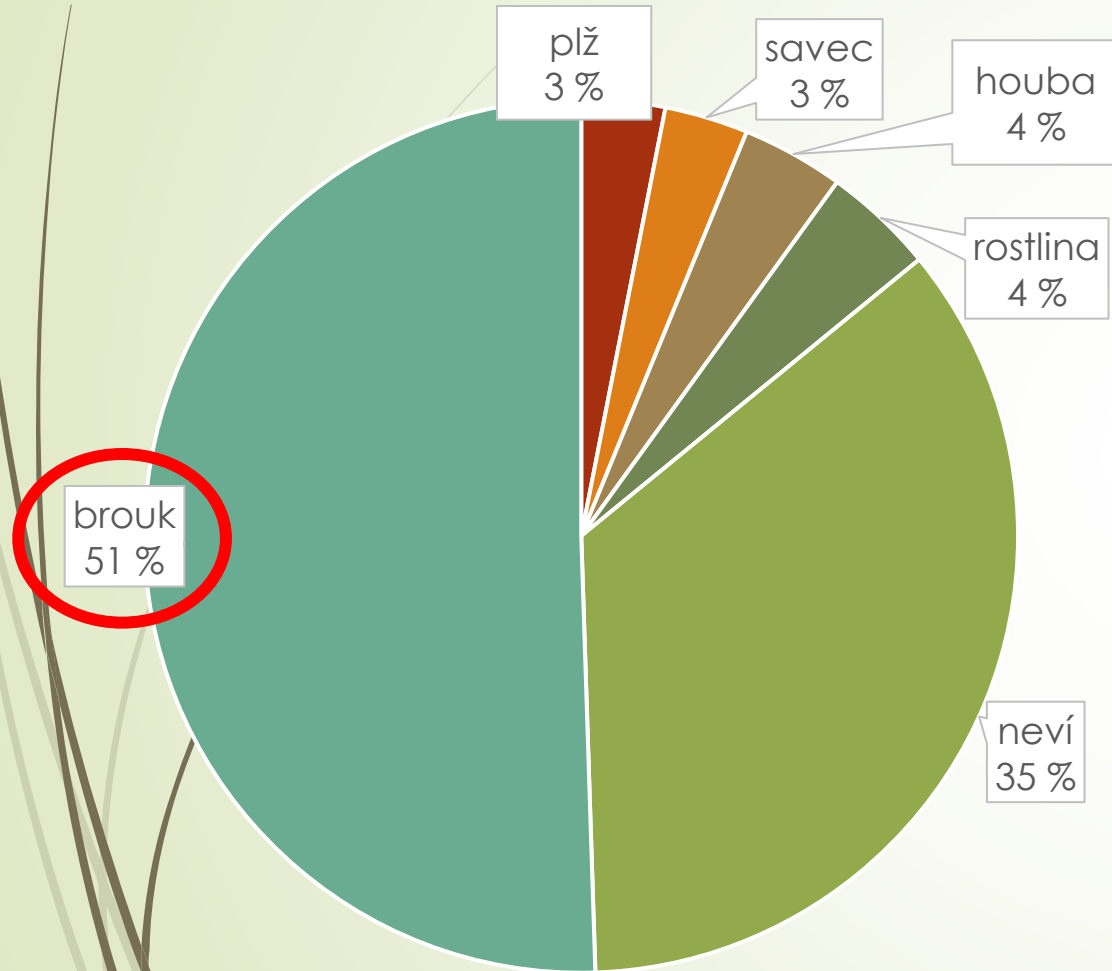
2019

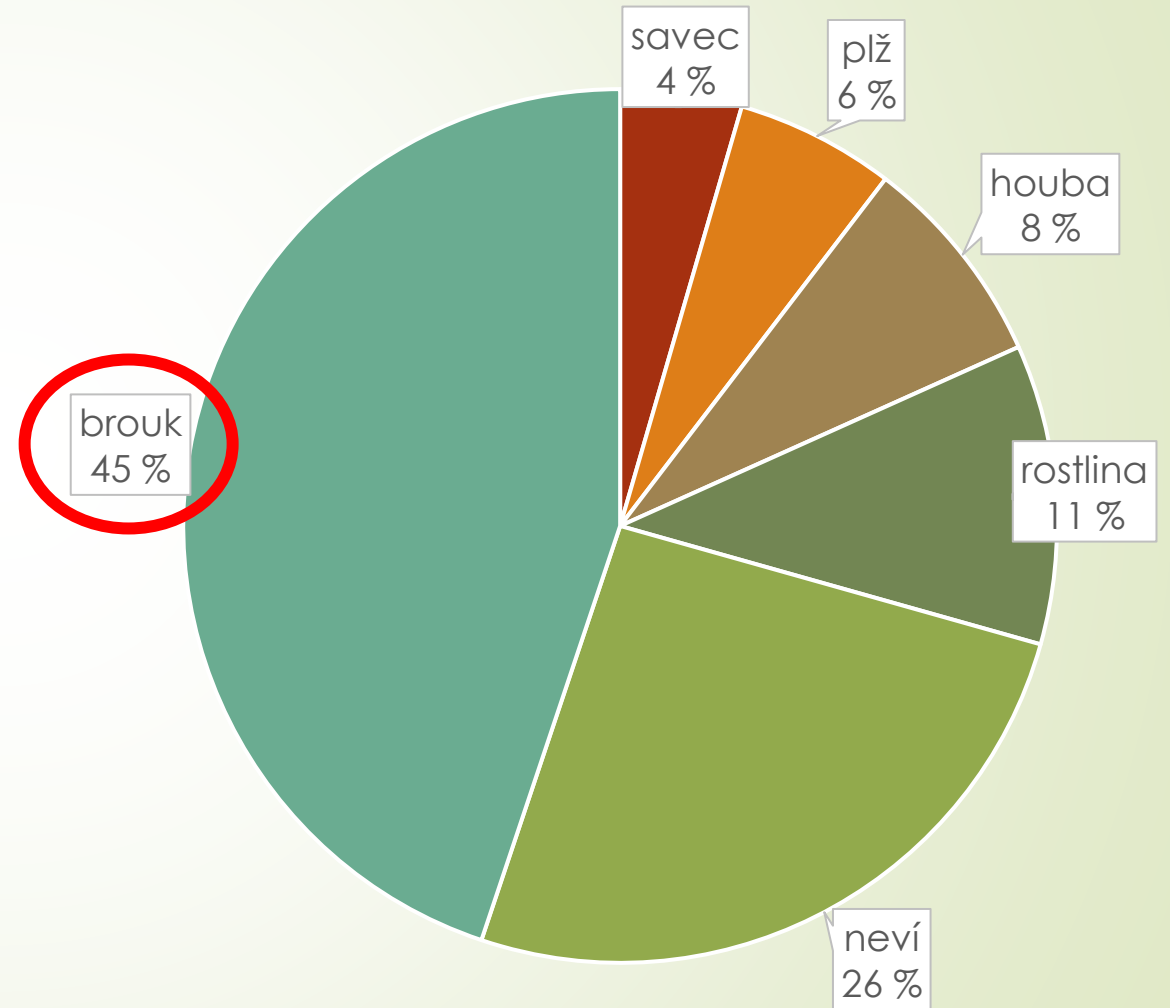
2021

Znalost páchníka

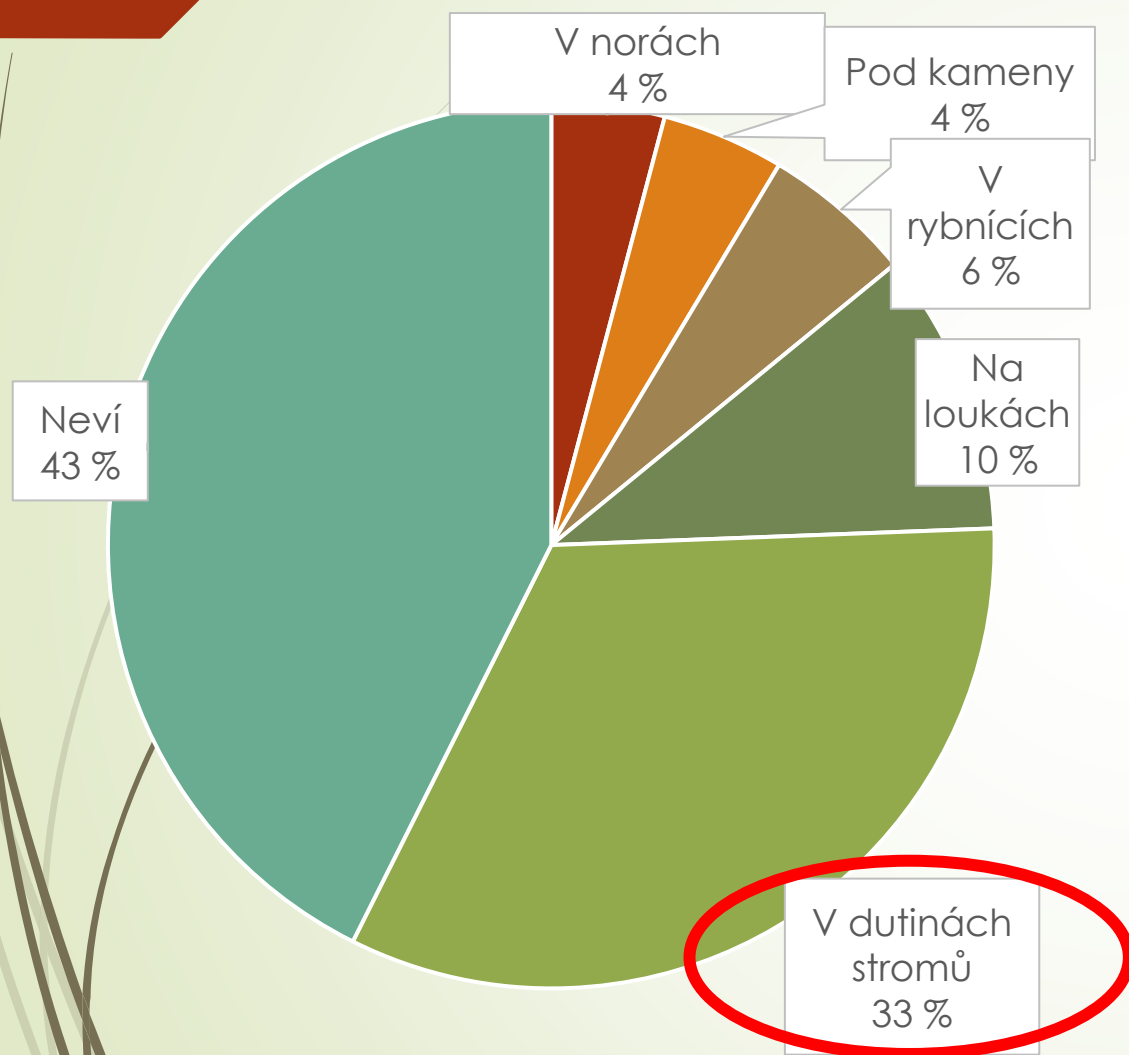

2019

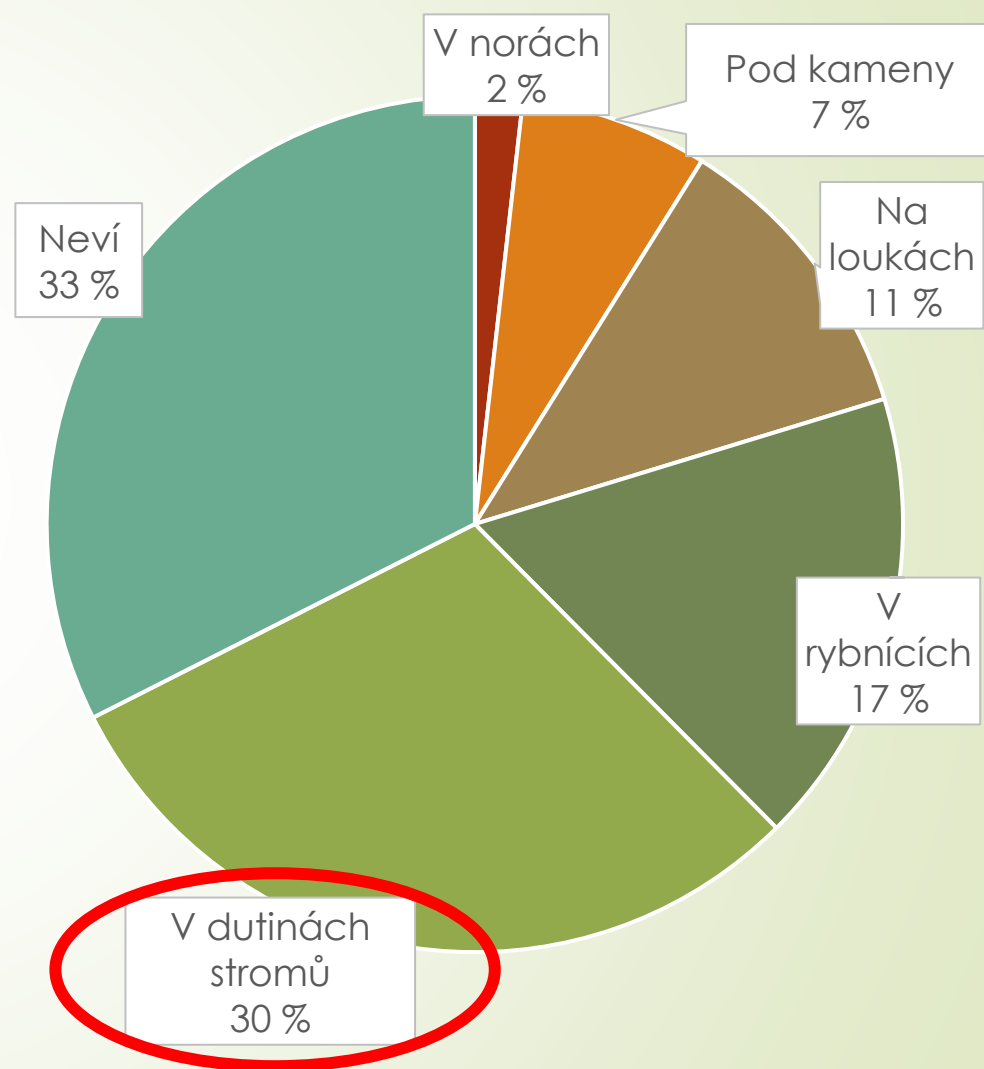

2021

Znalost stanoviště

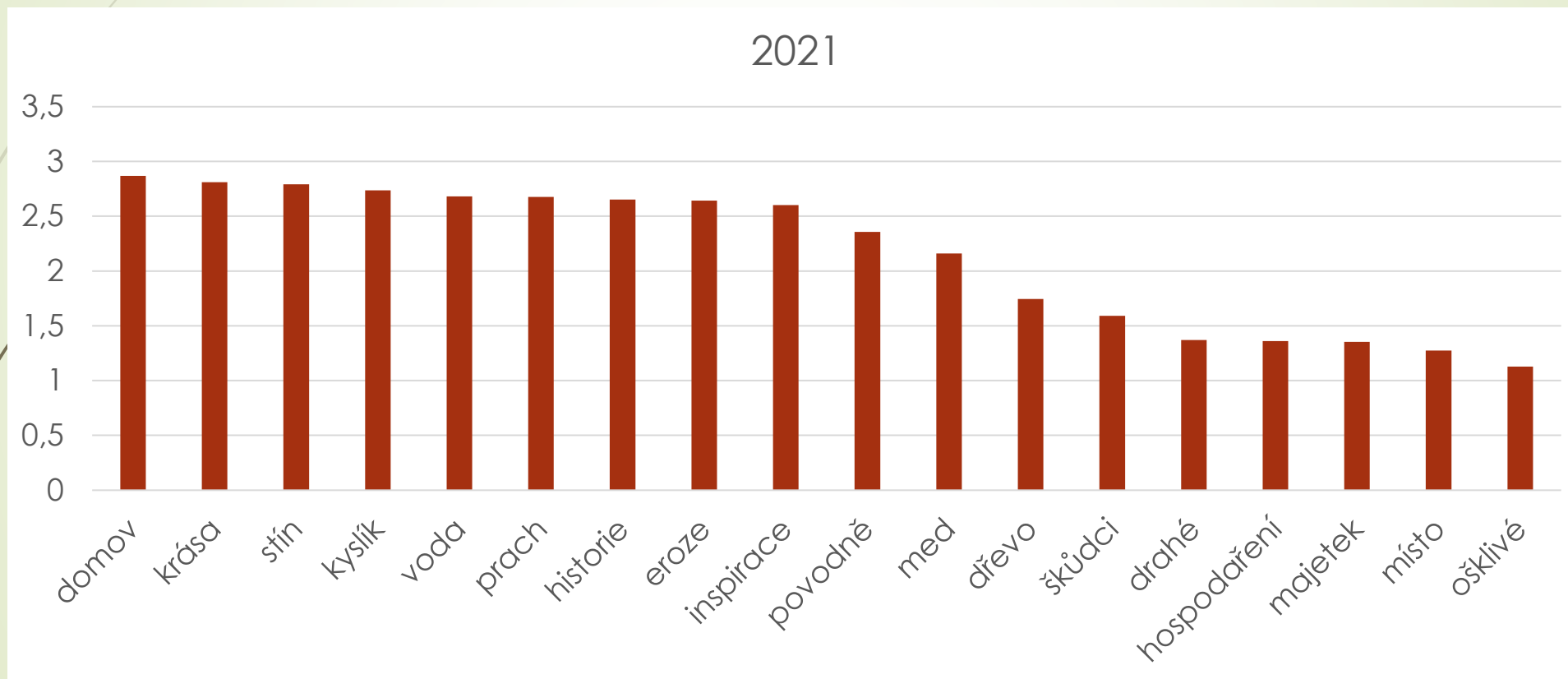

2019

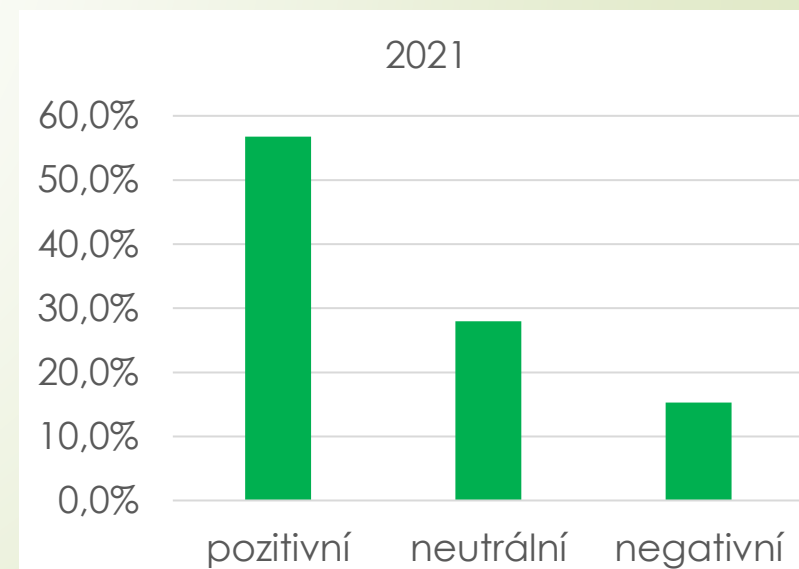
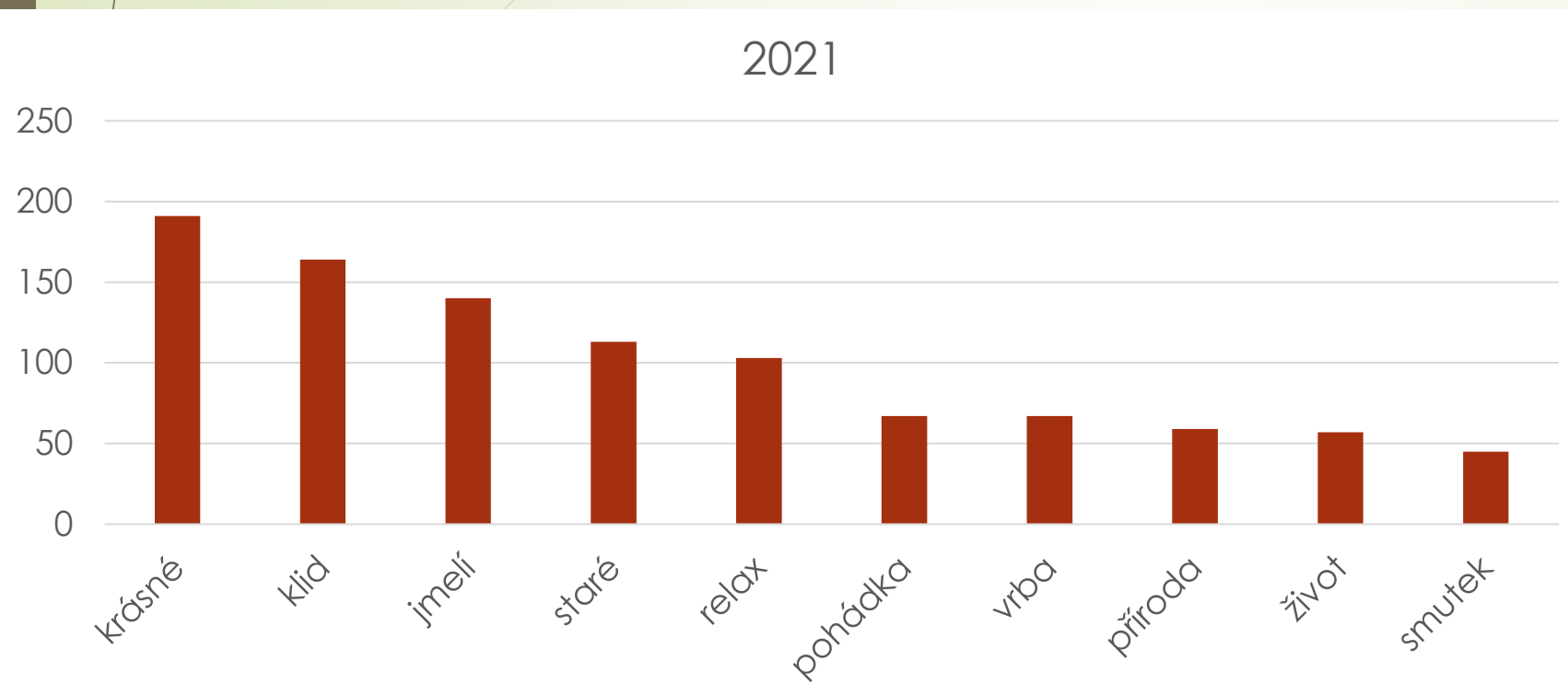

2021

Funkce starých stromů:

Asociace s fotkami starých stromů:

Změny v užívání a vnímání krajiny Poodří

Historicky velmi pestrý management

Kontinuita v makroměřítku

Dynamika v mikroměřítku

Výrazný nárůst stromové vegetace plošně i početně

Vyšší konektivita

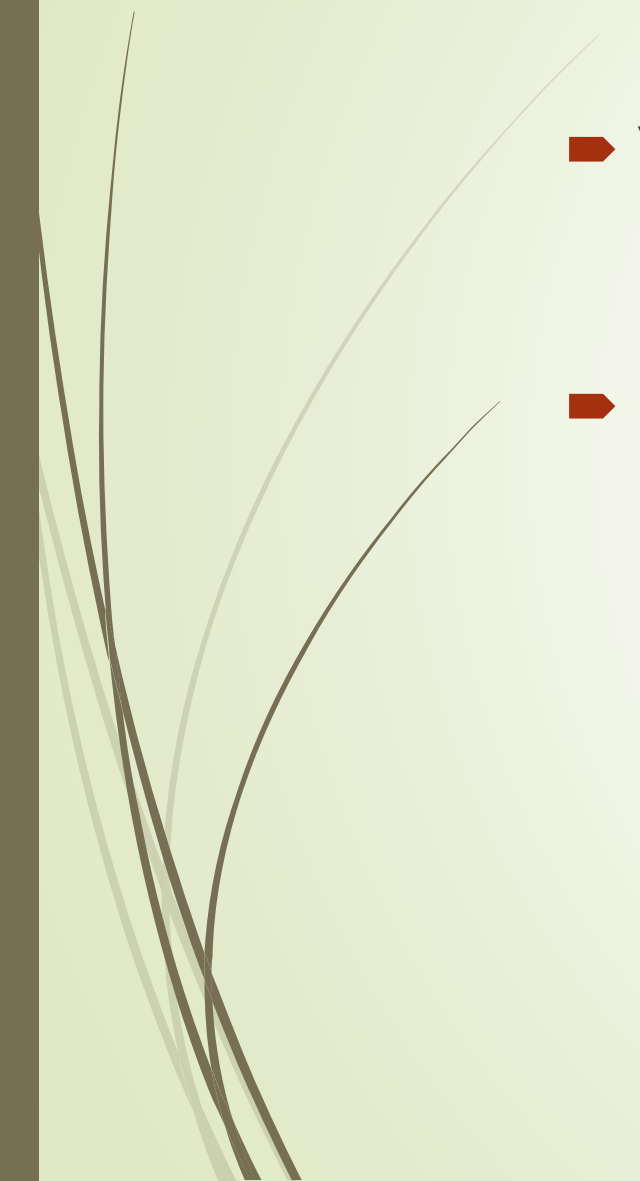
Nárůst keřového patra

Hustší stromový zápoj

Ryze utilitární přístup v minulosti nahrazuje ocenění hodnoty starých stromů

Paradox ochrany páchníka v Poodří

- V minulosti měl páchník pravděpodobně trochu příznivější přírodní prostředí ale nulovou náklonnost místních obyvatel
 - Dnes má velkou podporu veřejnosti ale pravděpodobně horší životní podmínky.
-

Děkuji za pozornost!

macha@eu.cas.cz

